تجلیل از ۲ هنرمند تئاتر عروسکی

هجدهمین جشنواره نمایش عروسکی تهران - مبارک از کوشش‌های دو هنرمند فعال در حوزه نمایش عروسکی قدردانی می‌کند. به گزارش مهر، در این جشنواره، بزرگداشتی برای ایرج محمدی در نظر گرفته شده و از محمد حسن ابویی مهریزی هم تجلیل می‌شود. ایرج محمدی، کارشناس نمایش عروسکی است و محمدحسن ابویی مهریزی هم به دانش‌آموزان آموزش می‌دهد با مواد دورریختنی و به شیوه‌های گوناگون عروسک مبارک را بسازند.

درگذشت یک محقق

غلامرضا جمشیدنژاد، مترجم، محقق و مصحح متون علمی و نسخه‌های خطی، در ۷۵ سالگی بر اثر ابتلا به کرونا از دنیا رفت. به گزارش ایسنا، غلامرضا جمشیدنژاد متولد ۱۳۲۴ در کاشمر از جمله مصححان و پژوهشگران پیشکسوت در حوزه احیای نسخ خطی بود که آثار بسیاری تألیف، تصحیح و ترجمه کرد. تألیف کتاب‌های «سیر سم‌شناسی در متون پزشکی اسلامی»، «دیباچه‌ای بر سیاست مدنی فارابی» و... از جمله یادگارهای به جامانده از این چهره پیشکسوت علمی و فرهنگی است.

مدیر انتشارات هوپا، ناشری که خودانگیخته حق تألیف کتاب‌های خارجی را خریداری می‌کند، درباره مزایای اقتصادی و معنوی رعایت کپی رایت می‌گوید

جهانی شدن نویسندگان داخلی در گروی اعتبار ناشران ایرانی

هرچند پذیرفتن موافقت‌نامه‌ها و کنوانسیون‌های جهانی کپی رایت فراتر از صنعت نشر بر بسیاری از حوزه‌ها و سیاست‌های اقتصادی کشورها اثر می‌گذارد اما نگاه کردن از درون صنعت نشر به این مزایا و معایب این الحاق و امضاها هم موضوع تعیین‌کننده‌ای است. نشر هوپا از جمله ناشران نامدار حوزه کودک و نوجوان، نزدیک به یک دهه است که درمورد آثار ترجمه‌ای به طور خودخواسته، قوانین نشر بین‌المللی را رعایت کرده و رایت کتاب‌های خارجی را خریداری می‌کند. با علی عسگری از مدیران نشر هوپا درباره این موضوع به گفت‌وگو نشستیم.

علی عسگری

آورده رعایت خودخواسته کپی‌رایت برای نشر هوپا در عرصه بین‌المللی چه بوده است؟

پیش از بحث آورده‌های آن برای انتشارات، نگاه اساسی ما به بحث رعایت حقوق مولفان مطرح است، چراکه اساسا از جنبه اخلاقی باید بخشی از عواید فروش کتاب به مؤلف آن برسد و به او پرداخت شود و رعایت کپی رایت، احقاق این حقوق را تسهیل می‌کند.

اما اولین آورده این سیاست برای ما، کسب اعتبار در بازار جهانی بوده به طوری که قدرت چانه‌زنی ما برای فروش آثار ایرانی را بالا برده و هرچند هنوز هم به عنوان ناشر ایرانی مشکلاتی داریم اما شناختی که از هوپا به عنوان ناشر رعایت کننده کپی رایت به وجود آمده، باعث شده تا طور دیگری با ما برخورد شود.

آورده دیگر آن به جنبه‌های اقتصادی انتشار کتاب برمی‌گردد. در مورد آثار کودک و نوجوان که انتشارات ما در آن فعال است، رعایت کپی رایت، دریافت فایل اصلی و باکیفیت کتاب از خود ناشر را امکان‌پذیر می‌کند. باید توجه کنیم آثار کودک و نوجوان بیشتر مبتنی بر تصویر هستند و از این جهت، کیفیت چاپ اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. بنابراین وقتی ما حق انتشار و تکثیر را از ناشر اصلی می‌خریم، فایل اصلی کتاب مستقیما به ما داده می‌شود و این اتفاق، کیفیت کتاب را بالا می‌برد درحالی که ناشران دیگری که مستقیم با ناشر خارجی کار نمی‌کنند مجبور می‌شوند به کیفیت پایین‌تر آثار تن بدهند.

البته این روش شما قاعدتا باعث افزایش قیمت پشت جلد کتاب هم می‌شود.

طبیعتا روی قیمت تاثیر می‌گذارد اما به اندازه اقدامات ما برای خرید رایت کتاب‌ها و کیفیتی که به دست خریدار می‌رسانیم، محسوس نیست چراکه سیاست هوپا از ابتدا این بوده که با کم‌کردن حاشیه سود خود نشر، کمترین فشار مالی را بر مصرف‌کننده وارد کند.

با این حساب اگر رعایت حق تالیف و تکثیر نویسندگان و ناشران خارجی هم از جهت معنوی و اعتباربخشی مفید باشد و هم از حیث اقتصادی قابل کنترل، چرا حتی برخی ناشران سرشناس ایرانی سراغ این راه نمی‌روند؟

البته این سؤال را باید از خود ناشران پرسید اما با توجه به حوزه فعالیت من می‌توانم در اوضاع فعلی برخی پاسخ‌های قابل دفاع آنها را حدس بزنم و بگویم. اولا این کار هزینه اضافه‌ای را به ناشر بار می‌کند که از نظر او، لزومی ندارد آن را بپردازد. در مورد آثار کودک و نوجوان، اهمیت و سهم بیشتر تصویرسازی باعث می‌شود صرف ترجمه ادبی برای ما کافی نباشد ولی در مورد کتاب‌های بزرگسال اغلب چنین ضرورتی هم ناشران را درگیر نمی‌کند و لزومی نمی‌بینند هزینه اضافی را بپردازند. به این ترتیب عملا سودشان از فروش اثر هم بالاتر می‌رود.

علت دوم این است که به دلیل شرایط تحریم که کشور ما درگیرش است، بسیاری از ناشران خارجی به‌خصوص آمریکایی‌ها نمی‌توانند یا مایل نیستند با ناشران ایرانی کار کنند و به دلایل حقوقی یا مسائل دیگر ترجیح می‌دهند وارد مذاکره نشوند. البته سیاست هوپا هم این بوده است که اصلا سراغ ناشرانی که با ایرانی‌ها کار نمی‌کنند، نرو. با این حال کتاب‌های خیلی خوبی ممکن است توسط همین ناشران خارجی منتشر شود که خب ناشر ایرانی دوست دارد ترجمه این کارها را منتشر کند و اگر بخواهد به کپی‌رایت متعهد باشد، نمی‌تواند.

علت سوم این که حتی برای ناشر ایرانی که حق تالیف را بخرد هم هیچ تضمینی وجود ندارد که دیگر ناشران حقوق او را رعایت کنند. در واقع چون ایران عضو برن نیست اگر ناشری، اقدام به خرید رایت کتاب کند، همزمان ممکن است سایر ناشران همان کتاب را بدون کپی‌رایت، ترجمه و منتشر کنند و به هرحال کاری از دست آن ناشری که کپی‌رایت را رعایت کرده برنمی‌آید، چون موضوع غیرقانونی و قابل پیگیری حقوقی نیست. درواقع عملا ناشر متعهد به کپی‌رایت باید با همان ترجمه‌های دیگر بازار رقابت کند که هم ممکن است ارزان‌تر تمام شده باشند، هم سریع‌تر منتشر شده باشند.

خودتان هم این اتفاق را تجربه کرده‌اید؟

بله. برای ما هم خیلی اتفاق افتاده است. تازه بخش قابل‌قبول‌تر آن ناشرانی هستند که اثر را دوباره ترجمه و منتشر می‌کنند (هر چند بدون رعایت کپی‌رایت) اما متاسفانه صنعت نشر ما در سال‌های اخیر درگیر معضل ترجمه‌های تقلبی هم شده است. ناشرانی که اثر ترجمه شده یک ناشر را به مترجم دیگری می‌دهند و اثر با تغییر چند جمله و کلمه، توسط این دست ناشران روانه بازار می‌شود. شما در هیچ جا نمی‌بینید که همزمان این تعداد ترجمه از یک اثر وارد بازار شود و این مساله واقعا اتفاق مضر و تخریب‌کننده‌ای است.

به چهارمین علت ناشران برای رعایت نکردن کپی‌رایت رسیده بودیم...

بله، علت چهارم که بسیار هم مهم است و سهم به‌سزایی در این ماجرا دارد، این است که ورود به عرصه جهانی و بحث کپی‌رایت نیاز به دانش و توانایی‌های زیادی دارد که خود ما هم به مرور و تجربه توانستیم آن را کسب کنیم. توانایی مذاکره، اطلاع از ابعاد حقوقی در عرصه معاهدات جهانی و قوانین داخلی برخی کشورها، از جمله موارد مهم اینهاست. خود کیفیت دسترسی پیدا کردن به ناشران خارجی هم مهم و یکی از همین مسائل است. به هرحال ناآشنایی با قوانین بین‌المللی در حوزه نشر برای ناشران ایرانی که تمایل به رعایت کپی‌رایت آثار خارجی دارند، مانع مهمی است. نشر هوپا هم در ابتدا با همکاری آژانس‌های ادبی توانست این مسیر را پیدا کند و به هرحال دشواری‌های فراوانی داشت.

گفتید که این رعایت قانون خودخواسته، قدرت چانه‌زنی شما برای فروش آثار ایرانی را بالا برده است. تا به حال چند اثر ایرانی را در کجا به فروش رسانده‌اید؟

هوپا تاکنون رایت ۱۰ اثر ایرانی را به ناشرانی در ترکیه فروخته است اما نپیوستن ما به برن، از جهت فروش آثار خودمان هم مشکل‌ساز است. درواقع اگر ناشر ایرانی بخواهد اثرش را خارج از مرزها منتشر کند، قانونی از او حمایت نمی‌کند و می‌تواند در معرض انواع و اقسام دزدی‌ها قرار گیرد. فارغ از ابعاد اقتصادی، نوعی بی‌اعتباری دامنگیر آن دسته از ناشران ایرانی است که بیرون از مرزها می‌خواهند ایران را با کتاب‌ها و آثار نویسندگان ایرانی بشناسانند. این مساله به‌خودی خود باعث انزوای نویسندگان و ناشران ایرانی در فرهنگ جهانی می‌شود.

با تمام این‌ها برخی صاحب‌نظران معتقدند پیوستن به برن، مضرات و آسیب‌های بیشتری را برای ناشران ایرانی به وجود می‌آورد. به نظر شما عضویت ایران به نفع ناشر ایرانی خواهد بود؟

قطعا در ابتدا و شاید در چند سال اولیه، پیوستن به برن به ضرر ناشران ایرانی تمام خواهد شد اما در درازمدت از هر لحاظ به سود صنعت نشر ما تمام خواهد شد و ناشران ایرانی را ارتقا می‌دهد. در اولین قدم جلوی رشد آفت ترجمه‌های موازی را خواهد گرفت. جالب است بدانید ناشرانی که اقدام به انتشار ترجمه‌های تقلبی می‌کنند، خلاف قوانین اتحادیه ناشران و کتاب‌فروشان با تخفیف‌های بالا حتی در نمایشگاه‌های ادواری و فصلی مانند نمایشگاه‌های مترو و محل‌های مشابه، حضور دارند. چطور می‌شود از چنین آفتی چشم پوشید؟

مساله دوم این‌که خود این اتفاق که انبوهی از آثار ترجمه‌ای، بازار نشر کشور را قرق کرده‌اند، برای من (نشر هوپا) که با حوزه نشر جهانی در ارتباط بوده‌ام بسیار عجیب و نادر است. واقعا هیچ جای جهان این‌طور نیست که این‌قدر آثار ترجمه‌ای وارد بازار نشر کشوری شود. الان در نشر خود ما که تازه کپی‌رایت را رعایت هم می‌کنیم، نسبت ترجمه به تالیف سه به یک است، یعنی ۲۵ درصد آثارمان را تالیفی نگه‌می‌داریم که از دید من درصد کمی است و باید بیشتر شود. حالا شما ببینید برای ناشری که خود را ملزم به رعایت کپی رایت نمی‌بیند این نسبت چگونه است. درواقع انتشار کتاب ترجمه‌ای الان در بازار نشر ما، کاری راحت و سودآور است و ناشر، نیازی به سرمایه‌گذاری روی بحث تالیف در خود حس نمی‌کند.

ناشر می‌تواند خیلی ساده کتابی را که بدون رایت به داخل آمده با ترجمه‌ای ضعیف یا متوسط وارد بازار کند، بدون پرداخت حقوق آن را چند بار بازچاپ می‌کند و هر طور هم دلش بخواهد با هر کیفیت و حذف و اضافه‌ای آن را به دست مصرف‌کننده برساند.

مساله سوم بحث حمایت از تالیف است. به دلیل نبودن کپی‌رایت بهترین آثار دنیا و شاهکارها با چند ترجمه و چاپ وارد بازار می‌شوند و نویسنده ایرانی باید در این بازار پرشتاب با این شاهکارها رقابت کند. در شرایط عادی ناشر باید برای معرفی نویسنده هزینه تبلیغ بدهد، کتاب او را به شیوه شایسته‌ای منتشر کند، زمان کافی برای نوشته‌شدن اثر اختصاص دهد و.... خب، این کار منطقی نیست، وقتی بدون هیچ‌کدام از این هزینه‌ها می‌تواند یک اثر خوب خارجی را ترجمه و منتشر کند. انبوه آثار ترجمه و تبلیغ نشدن برای آثار تالیفی باعث می‌شود انتخاب برای مصرف‌کننده هم دشوار شود. درواقع بسیاری از آثار نویسندگان ما با کارهای جهانی قابل مقایسه و رقابت است. واقعا این‌طور نیست که فکر کنیم همیشه در خارج از کشور دارد شاهکار خلق می‌شود و بالاخره جریان اصلی نشر سایر کشورها هم پر از آثار متوسطی است که خیلی از آنها در این سال‌ها در کشور خودمان هم ترجمه شده‌اند. درواقع ساختار آشفته نشر ماست که باعث شده آثار تالیفی از ترجمه‌ای در فروش بازبمانند نه کیفیت کتاب‌های نویسندگان خودمان.

پس عدم رعایت کپی‌رایت نه‌تنها بازار نشر داخل را ترجمه‌زده کرده بلکه مانع جهانی‌شدن آثار ایرانی هم شده است.

بله، این آسیب دوجانبه است. اولا تا زمانی که کپی‌رایت در کشور جدی نشود، ناشر داخلی تمایل یا محرکی برای سرمایه‌گذاری روی آثار تالیفی ندارد، چون لقمه آماده و حاضر پرسودتری دم دست اوست و ثانیا موانع اقتصادی و حقوقی و معنوی باعث می‌شود که فروش رایت آثار ایرانی به خارجی‌ها محقق نشود. واقعا در همین کشورهای دیگری که در منطقه خود ما ادبیات‌شان را جهانی کرده‌اند (از ترکیه گرفته تا کشورهای عربی) اتفاق ویژه و خارق‌العاده‌ای نیفتاده است و ما نویسندگان قابل‌رقابتی با آنها در داخل کشور داریم.

ما حتی نویسندگان و ناشران همین کشورهای اطراف‌مان را هم از کانال اروپایی‌ها و آمریکایی‌ها می‌شناسیم.

بله، متأسفانه. این هم یکی دیگر از مشکلاتی است که از انزوای برخاسته از نپیوستن به برن ناشی می‌شود. از تبعات رعایت کپی‌رایت اجبار ناشر به حضور مستمر در نمایشگاه‌های مختلف بین‌المللی است که موجب می‌شود شناخت بهتری از امکانات خود و ناشران دیگری که سبک کاری مشابهی دارند پیدا کند. ما در نشر هوپا گاه شده کتابی را از ناشری با معرفی و مواجهه حضوری انتخاب و ترجمه کرده‌ایم که لزوما در فهرست‌های پرفروش‌ها و ... نبوده، ولی بسیار در بازار داخلی موفق بوده است.

عسگری:
تا زمانی که کپی رایت در کشور جدی نشود ناشر داخلی تمایل یا محرکی برای سرمایه‌گذاری بر آثار تالیفی ندارد چون لقمه آماده و حاضر پرسودتری دم دست اوست و درضمن موانع اقتصادی و حقوقی و معنوی باعث می‌شود که فروش رایت آثار ایرانی به خارجی‌ها محقق نشود

حرف آغازگر کلمه کپی‌رایت و نماد حفاظت از حق مولف است

ه به عنوان عضو ناظر در سازمان
ضاکنندگان موافقت‌نامه تریپس
ن خود را به رعایت استانداردهای
و عضویت آنها در کنوانسیون برن
حال بسیاری از کشورهای دیگر
سیون برن را پذیرفته‌اند. ایالات
سیون ملحق شده و البته قوانین
لاقه کفایت می‌کند و آنها از قوانین
رند.

میانه، کمتر از دو دهه است که
نستان و تاجیکستان به عنوان
عربی و عربستان سعودی در سال
نستان در سال ۲۰۱۸ به برن ملحق
می‌تواند به نفع کشورهای درحال
انی وجود ندارد.

اد جهانی و اهل کره جنوبی است
یندوز ۹۸ در سال ۱۹۹۷» به شرح
حاق به کنوانسیون برن، امضای
نی درگیر کرد. او در مقدمه کتابش
ایتخت تولیدات سرقتی» نامیدن
به سرمایه‌گذاری در امر تحصیل
ترکتاب‌های انگلیسی‌ام، قاچاقی
قادر بودم وارد دانشگاه کمبریج
لاش می‌کند پیوستن به مالکیت
سرمایه‌داری و تأثیر آن بر بحران‌ها و
ب توصیف کند.

ستیم، در حالی‌که اصولا بر اساس
علم محروم کرد. این خلاف قانون
رد بیاییم ژست نواندیشی بگیریم
نیست، شاید وقتی شرایط کشور
یی‌ها در همین وضعیتی که ما عضو
حتی یک معامله یک دلاری با ایران
تمان بسته شد، در حالی‌که به علم
شر کرد و به دانشگاه‌ها و استادان
ممنوع می‌کنند و کردند. وقتی عضو
خگو باشیم که به چه دلیل حقوق

نادر مقدس (چپ) در حال کارگردانی «شاه‌ماهی»

کلمه [شعر]

برگزاری محفل شعر ابوطالب(ع)

محفل شعر ابوطالب(ع) با عنوان «آیین مستوری» همراه با شعرخوانی شاعران داخلی و خارجی امروز برگزار می‌شود.

به گزارش هنرآنلاین به نقل از روابط‌عمومی خانه کتاب و ادبیات ایران، آیین مستوری - محفل شعری با موضوع ابوطالب (ع) با همکاری خانه کتاب و ادبیات ایران و مجمع جهانی اهل‌بیت(ع) امروز شانزدهم اسفند با حضور شاعران برگزار می‌شود.

در این محفل شاعرانی چون علی‌محمد مودب، محمود حمیدی‌کسبی، رضا اسماعیلی، عبدالرحیم سعیدی‌راد، عباس براتی‌پور، محمدجواد آسمان، مصطفی محدثی‌خراسانی، میلاد عرفان‌پور، عباس احمدی و احمد علوی شعر می‌خوانند. همچنین علاوه بر این شاعران یاد شده، شاعرانی از کشورهای دیگر نیز به صورت مجازی در این محفل حاضر می‌شوند و به خواندن شعر خواهند پرداخت. محفل شعر ابوطالب(ع) از ساعت ۱۱ امروز در سالن زنده‌یاد عاشوری خانه کتاب و ادبیات ایران برگزار می‌شود.

علاقه‌مندان می‌توانند این محفل شعر خوانی را به صورت زنده از طریق آپارات خانه کتاب و ادبیات ایران به نشانی aparat.com/khaneketab دنبال کنند.

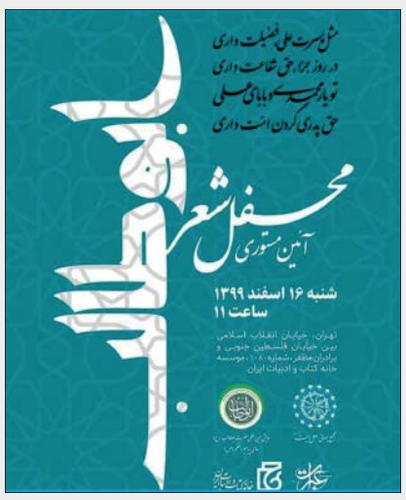

ضمایر [ما]

همه‌چیز برای فروش

دولت تنها نظاره‌گر وضع فاجعه‌بار هنرمندان است

هالیوود اگر سینماگری مثل محسن روزبهانی داشت، چقدر حلوا حلوایش می‌کرد. این را بدون اغراق عرض می‌کنیم. او یکی از بهترین طراحان جلوه‌های ویژه میدانی سینمای ایران است و در طول سال‌ها فعالیت، برخی از بهترین سکانس‌های جنگی و اکشن را از آب و گل درآورده؛ دریافت ۱۰ سیمرغ بلورین در رشته طراحی جلوه‌های ویژه میدانی و رکورددار در این زمینه، گواه این مدعاست اما اگر می‌خواهید بدانید که سینماگرانی چون او چقدر قدر می‌بینند و حال و روزشان خوب است، متاسفانه حامل پیام خوبی نیستیم.

روزبهانی درخصوص مشکلات معیشتی و رفاهی سینماگران در آستانه سال نو به سینماپرس گفت: «دولت باید تا پایان کرونا برای اهالی سینما حقوق در نظر بگیرد؛ مسوولان دولت ما دست روی دست گذاشته و تنها نظاره‌گر وضعیت فاجعه‌بار زندگی هنرمندان و سایر اقشار جامعه هستند.»

طراح جلوه‌های ویژه میدانی فیلم‌های سینمایی «به وقت شام» و «تنگه ابوقریب» افزود: «زندگی امروزه برای سینماگران بسیار سخت شده چرا که بیکاری سینماگران در بحران کرونا بیش از پیش خودنمایی می‌کند و کسی هم نیست که اندک تدبیری برای برون رفت از این شرایط بغرنج داشته باشد.»

این سینماگر با بیان این‌که قبل از کرونا هم سینماگران مشکلات زیادی داشتند، یادآور شد: «باند و باندبازی در سینمای ایران بیداد می‌کند. چند سالی است که برخی اهالی سینما وقت سر خاراندن ندارند و مرتب سر کار هستند و برخی دیگر در بیکاری مطلق به سر می‌برند و کارها به‌صورت عادلانه تقسیم نمی‌شود.»

او خاطرنشان کرد: «بنده خودم در یک سال گذشته اغلب بیکار و فقط ۱۰ روز سر کار بودم، خوب هزینه زندگی بنده نوعی باید از کجا تأمین شود؟»

روزبهانی ادامه داد: «پیشنهادم این است که مدیران با دولتمردان رایزنی کرده و برای سینماگران سهامی در نظر بگیرند تا آنها بتوانند از طریق بورس و سهام زندگی‌شان را بگذرانند.»

او تأکید کرد: همه مدیران سینمایی باید آگاه باشند یک فرد درجه یک سینما باید سطح زندگی در شأن و جایگاه خودش داشته باشد. باید درآمد از جای مناسبی داشته باشد و مدیران موظفند حداقل‌ها را برای آنها تأمین کنند.

طراح جلوه‌های ویژه میدانی فیلم‌های سینمایی «یتیم خانه ایران» و «سرو زیر آب» با بیان این‌که هنرمندان در تمامی دنیا ارج و قرب دارند، اما مدیران سینمایی ما ارزشی برای ما قائل نمی‌شوند، تصریح کرد: بنده این مورد را چند روز قبل به یکی از مسؤولان بنیاد سینمایی فارابی گفتم که اگر هر جای دنیا برویم کشورهای دیگر ما را روی سرشان می‌گذارند اما اینجا حتی وقتی بیمار می‌شویم کسی به عیادت ما نمی‌آید و حالی از ما نمی‌پرسد. همین چند وقت قبل بنده برای یک جراحی ساده، زندگی‌ام را فروختم. زمین و طلای اعضای خانواده را فروختم تا بتوانم هزینه درمانم را مهیا کنم. کسی که چیزی برای فروش ندارد چه باید بکند؟